

Managementletter 2023

Hoogheemraadschap van Rijnland, 24 januari 2024

Het college van dijkgraaf en hoogheemraden
van Hoogheemraadschap van Rijnland
T.a.v. mevrouw M . Middendorp
Postbus 156
2300 AD LEIDEN

Onderwerp
Managementletter 2023

Datum
24 januari 2024

Ons kenmerk
2401C781C9/CVD

Digitally signed by Jesper Van Koert on 2024-01-25T12:57:40.743Z (UTC)

Deloitte Accountants B.V.
Wilhelminakade 1
3072 AP Rotterdam
Postbus 2031
3000 CA Rotterdam
Nederland

Tel: 088 288 2888
www.deloitte.nl

Geachte mevrouw Middendorp,

Hierbij brengen wij verslag uit van de bevindingen naar aanleiding van de recentelijk afgesloten interim-controle. Naast onze bevindingen komen in deze managementletter ook de opvolging van onze aanbevelingen van voorgaand jaar en de aandachtspunten voor de jaarrekening(controle) 2023 aan de orde.

Wij benadrukken dat de interim-controle primair is bedoeld om de interne-beheersingsmaatregelen in uw organisatie te beoordelen en te toetsen, als basis om te komen tot een oordeel over de betrouwbaarheid van de in de jaarrekening 2023 opgenomen informatie. Het voorgaande impliceert dat onze werkzaamheden niet de hele interne-beheersingsomgeving van het Hoogheemraadschap van Rijnland omvatten. Tevens heeft de interim-controle als doel om de aandachtspunten voor de jaarrekening 2023 te signaleren en onder uw aandacht te brengen.

Wij merken op dat deze managementletter is opgesteld ten behoeve van het college van dijkgraaf en hoogheemraden van Rijnland en niet zonder onze toestemming aan derden mag worden verstrekt.

Wij hebben deze rapportage reeds met het financieel management van uw organisatie besproken. Wij vertrouwen erop u hiermee van dienst te zijn en danken u en uw medewerkers voor de samenwerking tijdens de interim-controle en bij de totstandkoming van deze managementletter.

Hoogachtend,

Deloitte Accountants B.V.

J. van Koert MSc RA

Op alle opdrachten verricht door Deloitte, behoudens M&A Diensten, zijn de Algemene Voorwaarden Dienstverlening Deloitte Nederland, januari 2020 gedeponeerd bij de Kamer van Koophandel onder nummer 24362837 van toepassing.

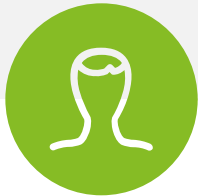
Deloitte Accountants B.V. is ingeschreven in het handelsregister van de Kamer van Koophandel te Rotterdam onder nummer 24362853. Deloitte Accountants B.V. is een zogenoemde affiliate van Deloitte NSE LLP en maakt onderdeel uit van het internationale netwerk van Deloitte Touche Tohmatsu Limited.

Inhoudsopgave

Kernpunten van de interim-controle	4
Bevindingen 2023 en follow-up voorgaande jaren Bestuurlijk relevante bevindingen en aanbevelingen interim-controle	6
Bevindingen IT-audit	14
Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2023	16
Bijlage Reikwijdte van onze werkzaamheden	19

Contact

Wij beantwoorden graag uw vragen over deze managementletter:

Jesper van Koert

Director
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 088 288 2306
jvankoert@deloitte.nl

Stephan da Costa

Manager
Deloitte Accountants B.V.
Tel: 088 288 6523
pnaaktgeboren@deloitte.nl

Kernpunten van de interim-controle

Kernpunten van de interim-controle

In dit hoofdstuk zijn de kernpunten van de interim-controle overzichtelijk weergegeven. Deze worden verderop in de managementletter nader toegelicht. De onderwerpen linken dan ook door naar de verdiepende teksten en zijn te raadplegen door op het onderwerp te klikken.

Categorie	Onderwerp	Observatie en/of aanbeveling
<u>Algemeen</u>	1. <u>Algemeen beeld interne beheersing</u>	1. De financiële processen van uw waterschap zijn in opzet en bestaan op orde.
<u>Bevindingen 2023</u>	1. <u>Frauderisicoanalyse</u>	1. De frauderisicoanalyse is opgesteld en zal binnenkort worden beoordeeld en besproken met onze fraudespecialisten.
<u>Follow-up</u>	1. <u>Prestatielevering</u> 2. <u>Waterschapsbelastingen</u> 3. <u>Memoriaalboekingen (1)</u> 4. <u>Memoriaalboekingen (2)</u> 5. <u>Crediteurenstamgegevens</u>	1. De oplossing voor het opslaan van prestatiebewijzen bij inkoopfacturen in ProSa is gerealiseerd. De toepassing moet nog binnen de organisatie worden uitgerold. 2. Wij raden u aan om niet alleen de volledigheid van de bedrijven, maar ook de volledigheid van de opgelegde aanslagen te controleren. 3. De inhoudelijke controle op memoriaalboekingen door de financieel adviseur is vanaf medio 2023 geregeld. 4. Het toepassen van het vierogen-principe bij het invoeren van memoriaalboekingen is naar verwachting vanaf 1 januari 2024 via de applicatie afgedwongen. 5. De financiële administratie maakt gebruik van Surepay voor de IBAN-naam check bij nieuwe crediteuren en bij wijziging van crediteurstamgegevens.
<u>IT-omgeving</u>	1. <u>Bevindingen IT-audit</u>	
<u>Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2023</u>	1. <u>Rechtmatigheidsverantwoording</u> 2. <u>Data-analyse</u> 3. <u>ESG Quickscan</u>	1. Gebruik boekjaar 2024 als pilotjaar voor de rechtmatigheidsverantwoording. 2. Wij zijn samen met de drie waterschappen bezig met een data-analyse op de inkoopgegevens ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2023. 3. Een verantwoording over sociale belangen, klimaat en milieu gaat ook voor het waterschap een steeds belangrijkere rol spelen.

Bevindingen 2023 en follow-up voorgaande jaren

Bestuurlijk relevante bevindingen
en aanbevelingen interim-controle

Bevindingen 2023

Onderwerp

Boodschap

Algemeen beeld interne beheersing

Wij constateren tijdens onze interim-controle 2023 dat de financiële processen van uw hoogheemraadschap in opzet en bestaan op orde zijn. Uit het toetsen van de opzet van de processen met financiële consequenties komen geen significante deficiënties naar voren, met uitzondering van de bevindingen ten aanzien van de memoriaalboekingen. We verwijzen hiervoor naar pagina 12. Uit de door het hoogheemraadschap aangeleverde documentatie blijkt dat de financiële processen ook daadwerkelijk bestaan. Wij hebben dit per proces vastgesteld aan de hand van één handeling of transactie in 2023. Dit betekent dat de processen zodanig zijn bedacht en opgezet dat de financiële beheersingshandelingen rechtmatig worden uitgevoerd en onjuiste en/of onvolledige mutaties in de administraties tot een aanvaardbaar laag niveau zijn gereduceerd (met uitzondering van de memoriaalboekingen).

In het schema hiernaast hebben wij de financiële processen met een materiele impact op de jaarrekening 2023 weergegeven. De bevindingen hebben wij in deze managementletter beschreven.

De positieve conclusies ten aanzien van opzet en bestaan betekenen niet dat de interne-beheersingsmaatregelen gedurende het gehele jaar 2023 op een effectieve wijze hebben gewerkt. Voor deze conclusie zijn per proces meerdere proceduretests nodig, verspreid over het hele jaar. Wij verrichten voor 2023 geen proceduretests, vooral omdat de werking van de general IT controls zoals toegang- en autorisatiebeheer in 2023 nog onvoldoende zichtbaar zijn. Op pagina 13 gaan wij nader in op deze bevinding en de vervolgstappen. Proceduretests geven het management, het college en de verenigde vergadering de zekerheid dat de financiële processen effectief verlopen en zodoende zekerheid geven over de juistheid, de volledigheid en de rechtmatigheid van de financiële transacties. In plaats van proceduretests verrichten wij gegevensgerichte detailcontroles en cijferanalyses om tot een oordeel te komen over de juistheid, de volledigheid en de rechtmatigheid van de verantwoorde balansmutaties, de baten en de lasten 2023.

#	Proces	Status 2022
1	Waterschapsbelastingen	
2	Administratie en verslaggeving	
3	Factuurverwerking en betalingen	
4	Lonen en salarissen	
5	Inkopen en aanbesteden	
6	Projecten en investeringen	
7	Treasury	
8	Bijdragen van derden	

Legenda

Bevinding(en) met hoog risico

Bevinding(en) met matig risico

Bevindingen met laag risico

Geen bevindingen

Bevindingen 2023

Onderwerp	Boodschap
Frauderisicoanalyse	In de zomer van 2021 heeft u een frauderisicoanalyse opgesteld. Deze analyse is nog onveranderd gebleven. Op 6 december 2023 hebben Deloitte Forensic en Rijnland gesproken over het actualiseren van de frauderisicoanalyse. Tijdens deze sessie is vanuit Deloitte een aantal hulpmiddelen aangereikt voor het actualiseren van de frauderisico-analyse en was er sprake van een dialoog waarbij de medewerkers van Rijnland hun vragen hebben kunnen stellen. Wij hebben daarbij aandacht besteed aan: - <i>Preventie</i> - Acties, programma's, controles en systemen die zijn ontworpen om het risico van fraude of misdragingen te vermijden, reduceren of mitigeren. - <i>Detectie</i> - Acties, programma's, controles en systemen die zijn ontworpen om omstandigheden die wijzen op fraude en misdragingen te ontdekken. - <i>Responsie</i> - Acties, programma's, controles en systemen die zijn ontworpen om bevindingen van fraude en misdragingen te rapporteren, corrigerende maatregelen te nemen en te herstellen. Wij adviseren u om de huidige frauderisico-analyse te actualiseren met de inzichten die zijn verkregen tijdens eerder genoemde sessie en deze te bespreken met het college en de verenigde vergadering /commissie BOD. Naar aanleiding van de geactualiseerde frauderisicoanalyse en onze beoordeling daarvan zullen wij bij de jaarrekeningcontrole 2023 specifieke controlewerkzaamheden uitvoeren gericht op de onderkende materiele frauderisico's. In ieder geval zullen wij bijzondere aandacht besteden aan de inherente frauderisico's die zich bij elke organisatie kunnen voordoen, namelijk a) in het grootboek vastgelegde journaalposten en andere aanpassingen die tijdens het opstellen van de financiële overzichten zijn aangebracht, b) de schattingen van het management en c) significante transacties buiten de normale bedrijfsuitoefening of die in een ander opzicht ongebruikelijk lijken.

Follow-up voorgaande jaren

Onderwerp	Boodschap	Status
Prestatielevering	<u>Bevinding:</u> Na ontvangst van een factuur wordt deze geregistreerd in uw financiële administratie ProSa. Afhankelijk van het product dat of de dienst die is ingekocht, worden een budgethouder en een prestatieverklaarder toegewezen aan de factuur. Zij dienen in ProSa de factuur te accorderen. Door middel van de accordering wordt aangegeven dat de prestaties voor het gefactureerde bedrag zijn geleverd. Wij hebben tijdens het uitvoeren van onze controle geconstateerd dat er geen geüniformeerde werkwijze voorhanden is waarop door de prestatieverklaarder de wijze waarop de levering van de prestaties is vastgesteld en wordt gedocumenteerd. Er is in 2021 beleid geformuleerd voor de wijze waarop de prestatielevering moet worden gedocumenteerd. Uw organisatie heeft in samenwerking met het Hoogheemraadschap van Delfland en het Hoogheemraadschap van Schieland een beleid opgezet rondom de vereisten voor het documenteren van de prestatielevering, maar wij stellen vast dat dit beleid nog niet wordt opgevolgd. Daardoor loopt uw organisatie het risico dat facturen worden geautoriseerd waarvoor géén of onvoldoende prestaties geleverd zijn of dat het achteraf lastig te reproduceren is op basis van welke informatie de factuur goedgekeurd is. We bevelen u aan om binnen de organisatie te blijven inzetten op het naleven van het beleid, zodat de documenten die de levering van de prestatie aantonen standaard aan de factuur worden toegevoegd. <u>Follow-up:</u> Wij hebben vastgesteld dat de procedure omtrent de prestatielevering is uitgerold over de gehele organisatie. De technische implementatie van het inbouwen van het drempelbedrag van € 10.000 in ProSa is momenteel onderhanden. De verwachting is dat de implementatie in 2024 gereed is. Wij onderschrijven deze aanpak.	

Follow-up voorgaande jaren

Onderwerp	Boodschap	Status
Waterschapsbelastingen	De zuiveringsheffing meetbedrijven is een onderdeel van de jaarrekeningpost waterschapsbelasting (gemiddeld circa 8% van de totale jaarrekeningpost Waterschapsbelastingen). Deze belastingen zijn gebaseerd op het aantal vervuilingseenheden. De belastingaanslag wordt na drie jaar definitief. Binnen uw organisatie worden diverse werkzaamheden verricht om de juistheid van de vervuilingseenheden meetbedrijven vast te stellen. Onder deze werkzaamheden vallen onder andere de controle van meetinstallaties, beoordelen van meetrapportages en eventueel een boekenonderzoek. Deze controles richten zich echter niet op de volledigheid van de vervuilingseenheden. Hierbij gaat het om de wijze waarop uw organisatie weet dat alle beschikte aanslagen, ook zijn/worden opgelegd. Rijnland is verantwoordelijk voor de aanlevering van de grondslagen voor aanslag oplegging door de BSGR. Door Rijnland vindt geen interne controle plaats op de volledigheid van de door de BSGR op te leggen aanslagen. Zodoende is er voor uw organisatie een risico dat niet alle vervuilingseenheden in de belastingaanslag worden meegenomen. Dit heeft effect op de volledigheid van de opbrengsten uit de belastingen met betrekking tot de meetbedrijven. Wij adviseren u om in het proces rondom de meetbedrijven en belastingaanslagen ook de volledigheid zichtbaar te controleren. Wij zijn bereid hier een adviserende rol te nemen. <u>Follow-up:</u> U heeft ons laten weten dat u diverse werkzaamheden uitvoert om de volledigheid van de waterschapsbelastingen te waarborgen. Deze werkzaamheden bestaan onder meer uit het vergelijken van de gegevens van de Kamer van Koophandel en de Waterbank. Daarnaast controleert u elk jaar of de lijst van bedrijven met een heffingsadvies compleet is. Verder voert u ook veldcontroles uit waarbij op locatie onder andere de rapportages inzake de vervuilingseenheden. Wij raden u echter aan om niet alleen de volledigheid van de bedrijven, maar ook de volledigheid van de opgelegde aanslagen te controleren. U heeft aangegeven dat dit nog niet wordt gedaan.	

Follow-up voorgaande jaren

Onderwerp	Boodschap	Status
Memoriaalboekingen	<u>Bevinding:</u> Handmatige memoriaalboekingen zijn boekingen die niet via de andere reguliere boekingsgang plaatsvinden. Deze boekingen zijn hierdoor in opzet meer risicovol en krijgen daarom van ons extra aandacht tijdens de controle. Met memoriaalboekingen kunnen de reguliere interne-beheersingsmaatregelen in andere processen worden doorbroken. In het proces is geen inhoudelijke controle op de memoriaalboekingen ingebouwd. Een memoriaalboeking wordt opgesteld door een P&C adviseur van het hoogheemraadschap en aangeboden bij de Financiële Eenheid voor verwerking in ProSa. De financiële eenheid voert een marginale check uit op de boeking om vast te stellen dat aan alle systeemtechnische vereisten wordt voldaan. Een controle op de inhoudelijke juistheid vindt niet plaats. Het risico bestaat daardoor dat memorialen ten onrechte verwerkt worden in de financiële administratie van het hoogheemraadschap. Wij adviseren om vanaf boekjaar 2023 het standaardformulier, dat wordt gebruikt voor de aanlevering van de memoriaalboekingen, uit te breiden met een extra toelichting waarom de memoriaalboeking dient plaats te vinden. <u>Follow-up:</u> Vanaf medio 2023 wordt gebruik gemaakt van een nieuw sjabloon voor het aanleveren van memoriaalboekingen. De financieel adviseur moet hierin door middel van een tekstuele toelichting zichtbaar maken dat de boekingsregels zijn gecontroleerd.	
Memoriaalboekingen	<u>Bevinding:</u> Binnen het proces memoriaalboekingen is er geen sprake van een afgedwongen vier-ogenprincipe bij het verwerken van een memoriaalboeking. De administrateur van de Financiële Eenheid kan, zonder dat een tweede functionaris hierop akkoord geeft, een memoriaalboeking invoeren in de financiële administratie van het hoogheemraadschap. Wel vindt er bij memoriaalboekingen, waarbij het initiatief van de Financiële Eenheid komt, een collegiale toetsing plaats ter waarborging van de juiste verwerking. Dit is echter niet afgedwongen en kan daarmee omzeild worden. Het risico bestaat dat een memoriaal bewust of onbewust onjuist of onterecht verwerkt wordt in de financiële administratie. <u>Follow-up:</u> Het vierogen-principe wordt in 2023 nog niet toegepast op memoriaalboekingen. Er ligt een verzoek van de Financiële Eenheid bij de softwareontwikkelaar om dit te realiseren. Naar verwachting zal dit in het eerste kwartaal 2024 operationeel zijn.	

Follow-up voorgaande jaren

Onderwerp	Boodschap	Status
Crediteuren-stamgegevens	<u>Bevinding:</u> Bij het wijzigen van crediteurenstamgegevens, in het bijzonder het wijzigen van bankrekeningnummers, gebruikt de organisatie een beheersmaatregel om te waarborgen dat er geen onrechtmatige betalingen kunnen plaatsvinden. Deze beheersmaatregel wordt uitgevoerd door de Financiële Eenheid. Indien een bankrekeningnummer van een bestaande crediteur wijzigt, wordt door een medewerker van de crediteurenadministratie telefonisch of per e-mail nagevraagd of de wijziging juist is. Indien dit het geval is, wordt de mutatie klaargezet en voor controle doorgezet naar de senior administrateur. Na goedkeuring van de senior administrateur wordt de mutatie definitief verwerkt. Wij hebben echter vastgesteld dat deze procedure uitsluitend voor de bestaande crediteuren wordt gevolgd en niet voor nieuwe crediteuren. Hierdoor loopt uw organisatie niet alleen het risico dat er rekeningnummers foutief worden ingevoerd, maar ook dat eventuele frauduleuze facturen niet als zodanig worden herkend, met als risico dat er oneigenlijke betalingen worden verricht. Wij adviseren u om bij het aanmaken van nieuwe crediteuren dezelfde procedure te volgens als bij het wijzingen van bankrekeningnummers van de bestaande crediteuren. <u>Follow-up:</u> Vanaf medio 2023 maakt de financiële administratie gebruik van Surepay voor de IBAN-naam check bij nieuwe crediteuren en bij wijziging van crediteurstamgegevens. Daarnaast is er eenmalig een opschoonactie geweest, waarbij het volledige crediteurenbestand door Surepay is gecontroleerd. De opmerkingen worden opgevolgd. Ten tijde van de interim-controle was dit nog onderhanden.	

Bevindingen IT-audit

Bevindingen IT-audit

Onderwerp

Boodschap

IT-audit

De IT-audit is op dit moment onder handen en de bevindingen zullen later met u worden afgestemd.

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2023

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2023

Onderwerp	Boodschap
Rechtmatigheidsverantwoording en (verbijzonderde) interne controles	In onze managementletter 2022 hebben wij gerapporteerd over de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording, die voor waterschappen naar verwachting vanaf boekjaar 2025 zal worden ingevoerd. Een voorwaarde om tot een rechtmatigheidsverantwoording te komen, is een robuuste (verbijzonderde) interne controle. Momenteel voert u reeds interne controles uit. Deze volgen uit de lijn die afgelopen jaren is ingezet. De uitgevoerde controles zijn van voldoende diepgang en kwaliteit. Wij adviseren om de huidige werkzaamheden te toetsen op de eisen voor de rechtmatigheidsverantwoording. In lijn daarvan adviseren wij u om boekjaar 2024 te gebruiken als pilotjaar voor de invoering van de rechtmatigheidsverantwoording. Wij zijn bereid om met u mee te denken over de inrichting van de organisatie.
Data-analyse	Wij hebben in 2023 afspraken gemaakt met de drie waterschappen (Delfland, Schieland en Rijnland) over het toepassen van data-analyse in de controle 2023. Wij pasten data-analyse afgelopen jaren toe in onze jaarrekeningcontrole bij de controle van de memoriaalboekingen en de WNT verantwoording. Samen met een afvaardiging van de drie waterschappen hebben wij de mogelijkheden verkent om de toepassing van data-analyse verder uit te breiden en daarbij gezamenlijk op te trekken. Vooralsnog is de keuze gemaakt om data-analyse toe te passen op de inkoopgegevens, zoals bestellingen, verplichtingen, inkoopfacturen en de goedkeuringen in de digitale workflow. Via data-analyse kunnen de uitzonderingen worden geïdentificeerd, zodat deze uitzonderingen in detail kunnen worden onderzocht op juistheid en rechtmatigheid. Wij zullen de komende periode gebruiken voor het uitvoeren van de data-analyse op de inkoopgegevens ten behoeve van de jaarrekeningcontrole 2023.

Aandachtspunten jaarrekeningcontrole 2023

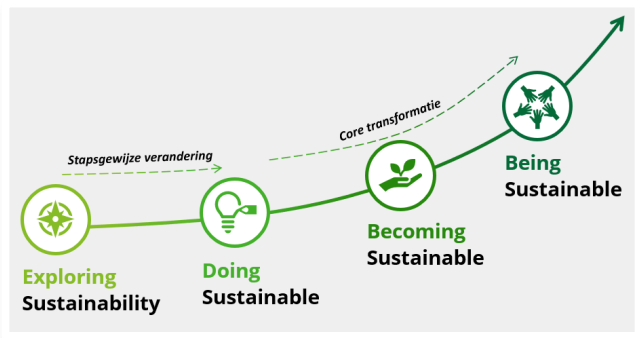
Onderwerp

ESG Quickscan

Boodschap

In 2015 hebben de Verenigde Naties de Sustainable Development Goals (SDG's) vastgesteld. De SDG's bestaan uit zeventien wereldwijde doelstellingen om de meest urgente uitdagingen waarmee de wereld wordt geconfronteerd aan te pakken. Voorbeelden van doelen zijn, gezondheidszorg voor iedereen, het verminderen van ongelijkheid en de aanpak van klimaatverandering. Onze maatschappij verlangt daardoor steeds sterker van organisaties dat zij naast hun financiële resultaten oog hebben voor het effect dat zij hebben op sociale belangen, klimaat en milieu. Dit wordt ook wel ESG (environmental, social, and governance) of brede welvaart genoemd.

Door deze toenemende maatschappelijke aandacht is ESG niet meer weg te denken als integraal onderdeel van de (lange termijn) strategie van het Hoogheemraadschap van Rijnland. Wij verwachten de komende jaren in toenemende mate een behoefte van waterschappen om zich te kunnen verantwoorden over het behalen van gestelde duurzaamheidsambities. Om deze reden hebben wij ESG gemaakt tot speerpunt van onze natuurlijke adviesfunctie. De ESG Quickscan geeft u een beeld van de wijze waarop uw organisatie 'duurzaamheid' onderdeel maakt van haar strategie en beleid en hoe het waterschap zich verantwoord over het gevoerde (duurzaamheids-)beleid. De ESG Quickscan geeft nadrukkelijk geen oordeel over de mate waarin het beleid duurzaam is of niet. De ESG Quickscan geeft u inzicht in waar het waterschap staat ten opzichte van andere organisaties en biedt de mogelijkheid om dit af te zetten tegen uw eigen ambitie. Dit gebeurt langs de lijn *Exploring Sustainability, Doing Sustainable, Becoming Sustainable* en *Being Sustainable*. Zie figuur 1 hieronder.

Figuur 1 Fases van duurzaamheidsambitie

Aangezien er (vooralsnog) geen verplichtingen gelden voor publieke organisaties om zich te verantwoorden is hierin geen goed of fout. De ESG Quickscan bevat zo'n dertig vragen en is opgebouwd langs drie pijlers 1) Strategie, Beleid & Begroting 2) Rapportage & Verantwoorden, en 3) Beheersorganisatie. Deze Quickscan is gebaseerd op de Deloitte Green Wheel. Zie figuur 2. Voor een effectieve en efficiënte uitvoering van duurzaamheidsdoelstellingen dient de beheersorganisatie op orde te zijn. Onder beheersorganisatie verstaan wij onder andere de organisatie van de uitvoeringscapaciteit, beleggen van taken en verantwoordelijkheden en de opzet van processen en systemen (bijvoorbeeld risicomanagement en interne beheersing), die borgen dat uitingen die de organisatie doet ten aanzien van duurzaamheid ook kloppen.

Wij kunnen de ESG Quickscan, indien u dat wenst, samen met uw organisatie invullen. Deze gratis dienst is onderdeel van onze natuurlijke adviesfunctie.

Toelichting 4 fases op de duurzaamheidsladder

Exploring Sustainability betekent dat ambities zijn afgestemd op de minimale compliance eisen. Restbudgetten worden aangewend voor duurzaamheidsinitiatieven. **Doing Sustainable** houdt in dat duurzaamheidsinitiatieven grotendeels gericht zijn op hetzelfde blijven doen maar kijken of het wat duurzamer kan. Bij **Becoming Sustainable** worden stevige ambities op het gebied van duurzaamheid ondersteund met duidelijke routekaarten en de benodigde financiering. Een **Being Sustainable** organisatie draait volledig rond duurzaamheid en een regeneratieve economie. Duurzaamheid drijft de organisatie en is het DNA van de organisatie.

Figuur 2 Deloitte Green Wheel

Bijlage

Reikwijdte van onze werkzaamheden

Reikwijdte van onze werkzaamheden

Onze verantwoordelijkheid is het zodanig plannen en uitvoeren van een controleopdracht dat wij daarmee voldoende en geschikte controle-informatie verkrijgen voor het door ons af te geven oordeel over de jaarrekening van 2023, teneinde vast te stellen dat deze een getrouw beeld geeft van de financiële positie van het Hoogheemraadschap van Rijnland, met inachtneming van de wettelijke bepalingen van het Waterschapsbesluit.

Een jaarrekeningcontrole heeft niet als doel om enige zekerheid te geven over de kwaliteit van de interne organisatie. De controle bestaat uit een combinatie van controlewerkzaamheden, waaronder een risicoanalyse, analytische procedures, detailcontroles en voor zover mogelijk en efficiënt het testen van de interne-beheersingsmaatregelen die zijn gerelateerd aan en relevant zijn voor de controle. Wij richten ons hierbij alleen op de interne controle-omgeving die relevant is voor onze oordeelsvorming over de jaarrekening.

De managementletter is gebaseerd op onze interim-controle als onderdeel van de jaarrekeningcontrole 2023. Volledigheidshalve merken wij op dat onze controlewerkzaamheden, analyse en evaluatie zijn uitgevoerd in het kader van de door uw verenigde vergadering verstrekte opdracht tot controle van de jaarrekening 2023.

De geselecteerde werkzaamheden zijn afhankelijk van de door ons als accountant van het Hoogheemraadschap van Rijnland toegepaste oordeelsvorming, met inbegrip van het inschatten van de risico's dat de jaarrekening een afwijking van materieel belang bevat als gevolg van fraude of fouten. Bij het maken van deze risico-inschattingen nemen wij de interne beheersing in aanmerking die relevant is voor het opmaken van de jaarrekening en voor het getrouwe en rechtmatige beeld daarvan, gericht op het opzetten van controlewerkzaamheden die passend zijn in de omstandigheden.

De risico-inschattingen hebben niet tot doel een oordeel tot uitdrukking te brengen over de effectiviteit van de interne beheersing. Hierdoor is onze analyse en evaluatie beperkter dan deze zou zijn geweest in het kader van een opdracht tot het geven van een oordeel omtrent de opzet, het bestaan en de efficiency van de interne beheersing als geheel en bestrijkt deze daarom niet noodzakelijkerwijs alle in de interne organisatie vervatte tekortkomingen.

Daarnaast is onze controle niet specifiek gericht op het ontdekken van fraude. Indien wij aangesteld zouden zijn om een fraudeonderzoek bij het Hoogheemraadschap van Rijnland uit te voeren, zouden wij wellicht additionele bevindingen hebben geconstateerd en observaties hebben gerapporteerd dan die welke nu zijn opgenomen in de managementletter.

Onder Deloitte wordt verstaan één of meer van Deloitte Touche Tohmatsu Limited (“DTTL” of “Deloitte Global”), haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten (tezamen, de “Deloitte-organisatie”). DTTL en haar wereldwijde netwerk van member firms en aan hen verbonden entiteiten zijn juridisch gescheiden en onafhankelijke entiteiten, die elkaar niet kunnen verplichten of binden ten aanzien van derden. DTTL en iedere DTTL member firm en aan hen verbonden entiteiten zijn aansprakelijk voor hun eigen handelen en nalaten, en niet voor het handelen of nalaten van een andere entiteit. DTTL verleent geen diensten aan cliënten. Raadpleeg www.deloitte.com/about voor meer informatie.

Deloitte levert toonaangevende audit- en assurance-, belastingadvies- en juridische diensten, en diensten op het gebied van consulting, financial advisory, en risk advisory aan bijna 90% van de Fortune Global 500® en duizenden particuliere bedrijven. Onze professionals leveren meetbare en blijvende resultaten die het vertrouwen van het publiek in kapitaalmarkten helpen versterken, klanten in staat stellen te transformeren en bloeien, en de weg wijzen naar een sterkere economie, een meer rechtvaardige samenleving en een duurzame wereld. Voortbouwend op haar meer dan 175-jarige geschiedenis, omvat het bereik van Deloitte meer dan 150 landen en gebieden. Ontdek hoe de meer dan 415.000 mensen van Deloitte wereldwijd een impact maken die ertoe doet op www.deloitte.com.

Deze communicatie bevat louter algemene informatie en noch DTTL, noch haar wereldwijde netwerk van member firms of aan hen verbonden entiteiten verleent door middel van deze communicatie professioneel advies of diensten. Voordat u een beslissing neemt of actie onderneemt die van invloed kan zijn op uw financiën of uw bedrijf, dient u een gekwalificeerde professionele adviseur te raadplegen. Geen enkele entiteit in de Deloitte-organisatie is verantwoordelijk voor enig verlies dat wordt geleden door een persoon die op deze communicatie vertrouwt.